

Een woord vooraf

Wat een bijzonder en apart jaar was 2021. Inmiddels hebben we een beetje leren leven en werken met tijdelijke sluitingen als gevolg van de coronamaatregelen, al went het nooit helemaal. En dat is maar goed ook. Een normaal museumjaar zoals vanouds was 2021 helaas niet. De hoop houden we erin dat het komende jaar, 2022, meer lichtpunten biedt. Meer gezelligheid, meer beweging en vrolijk lachende stemmen en stemmetjes in het museum, bezoekers en bezoekerkes die genieten van al het moois dat ze aantreffen op onze twee locaties: Kasteel Helmond en Kunsthal Helmond.

Verhalen vertellen daar zijn we goed in. Onze kasteelgidsen en museumdocenten vertellen bezoekers over de bijna 700 jarige geschiedenis van ons stadskasteel en over kunst en fotografie uit onze museumcollecties, en die te zien zijn in de tentoonstellingen. Ook hebben we de methode van storytelling goed onder de knie gekregen. Bijvoorbeeld tijdens het programma van de seizoenskastelen zoals Zomerkasteel Helmond en evenementen als Dag van het Kasteel en Monumentendag. De timmerman van de familie Van Cortenbach die je uitlegt hoe zo'n eeuwenoude middeleeuwse houtverbinding tot stand kwam. Of kasteelheer Jan van Berlaer, die een belangrijke rol speelde tijdens de beginjaren van het kasteel in de veertiende eeuw, en die vele minnaressen had. Het is een waar genoegen om te zien hoe bezoekers gretig luisteren naar deze verhalen verteld door onze acteurs verkleed als kasteelpersonages.

En dan staat Kunsthal Helmond een groot avontuur te wachten. De al weer even gedateerde Kunsthal, gebouwd rond de eeuwwisseling, zal de komende jaren een kunstige metamorfose ondergaan. Met als schitterende resultaat een gebouw dat er weer helemaal tegenaan kan. Voorzien van onder andere goede ventilatie en een prettig binnenklimaat, ruimtes voor een hapje eten en drinken, workshops en lezingen, en een glazen omkapping in een kunstig motief die het oorspronkelijke gebouw laat groeien in sfeer en omvang. Met een beetje geluk voorzien we ook het buitenterrein van een tuinontwerp dat past bij de nieuwe Kunsthal Helmond in relatie tot de overige Boscotondo gebouwen, en waar het prettig vertoeven is.

Genoeg verhaald, het is tijd om verder te lezen. Ik wens je veel leesplezier en nieuwe kennis toe over alles wat ons museumteam deed, organiseerde, toonde en meemaakte in 2021. Tot ziens bij Museum Helmond!

Museumgroet,

Jessica Hagens

Coördinator Marketing, Pers en Communicatie

In verbinding blijven

Altijd in beweging. Dat waren we ook in 2021. Een jaar dat voor de helft weliswaar wederom bijzonder was van aard. Het museum opende pas in juni weer de deuren. Tot die tijd vermaakten wij ons opmerkelijk goed met diverse werkzaamheden op locatie (waar dat mocht) en meetings online. Op communicatief gebied lieten wij veelvuldig van ons horen. Bijvoorbeeld op de sociale media. Fysiek gesloten betekende ook kansen op dat vlak.

Het bericht dat in juni 2021 de deuren weer open mochten, kon op veel blijdschap rekenen van het voltallige museumteam. We hebben aan den lijve ondervonden hoe belangrijk ons museum is in fysieke zin, en wat dat betekent voor ons als medewerker en bezoeker. Dat je kunst en erfgoed alleen volledig kan beleven door erin te worden gedompeld (in het verhaal) of er letterlijk voor te staan (kunst & historische objecten). Om zo te voelen wat het met je doet. Dát is de basiswaarde van ons museum. Beleven door te ervaren dus.

De onderlinge betrokkenheid in het team van medewerkers was redelijk sterk te noemen. Zij die normaal gesproken op de vloer stonden om bezoekers te informeren, hadden het op momenten echt wel zwaar. Er was op diverse manieren aandacht voor, zo was er het bloemetje dat op verjaardagen gewoon werd uitgedeeld aan hen die het nodig hadden. Of we belden eens vaker met hen die dat prettig vonden.

Echt in verbinding staan met kunst en erfgoed bewerkstellig je voornamelijk door een fysiek bezoek te brengen. Daarover zijn we het wel eens. Toch leverden ons de sociale media ook verbinding op. We postten zoveel als kon, posts die zorgden voor een verbinding met onze bezoekers op bijvoorbeeld Twitter, Instagram en Facebook. Maar ook onze eigen website hielden we bij met actuele informatie over leuke en leerzame zaken. Zo boden we onze bezoekers

de kans om deel te nemen aan online workshops en zetten we de filmpjes hiervan later online. Wie wil kon terugkijken. Of we plaatsten de restauratiebeelden van het portret van de Spaanse koning Filips II op Facebook, met toelichting. Duizenden mensen hebben dit bekeken. Ook de posts over opruim- en herstelwerkzaamheden in Kasteel Helmond leverden vaak vele duimpjes op. Het is ook hierdoor dat we betrokkenheid van ons publiek, van onze fans, genereren.

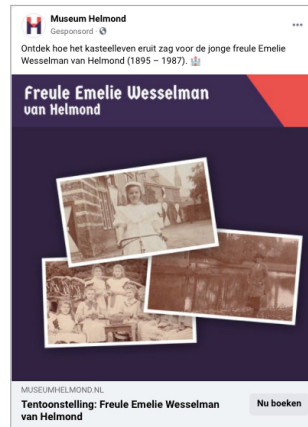
IN DE AANDACHT

Het opengaan in juni van het museum betekende ook dat de tentoonstelling over de foto's van de Belgische Magnum fotograaf Harry Gruyaert in Kunsthal Helmond eindelijk weer bezocht kon worden. Gestart in september 2020 was deze expositie van internationale allure al snel weer dicht, als gevolg van de coronamaatregelen. Dat betekende ook dat we, hoewel de algemene museuminkomsten zich inmiddels op een erg laag pitje bevonden, we toch besloten een nieuwe campagne in het leven te roepen in de maand juli. Zoals een poster-langs-de-weg campagne in Eindhoven waar doelgroepen van deze tentoonstelling wonen en werken. Of een banner op de website van Museumtijdschrift, het landelijke blad voor museumliefhebbers, en het kunst- en fotografie magazine MetropolisM.

Het topevent van 2021 was toch wel Zomerkasteel Helmond. Als laagdrempelig programma voor gezinnen en families scoort dit event ieder jaar mooie getallen als publieksbereik. Dit jaar gingen we daar met gemak overheen. Ruim 10.000 bezoekers kwamen af op het leuke en leerzame kasteelprogramma waar de kasteelpersonages de bezoekers meenamen op reis door bijna 700 jaar geschiedenis. Redenen voor het succes in 2021 zijn, denken we, voor de hand liggend. Zo zijn veel bezoekers thuis gebleven in de zomer, of gingen in de regio op vakantie in eigen land. Ook de gunfactor speelt mee, en dat mensen heel graag er weer op uit gingen nu het weer mocht. Bovendien speelde het weer ook mee, het was niet al te warm voor een bezoek aan het Zomerkasteel.

Buiten het warm houden van onze verbindingen met het publiek, zowel online als wanneer zij op onze locaties zijn (door te investeren in onder andere klantvriendelijkheid) hebben we in 2021 meer structuur aangebracht in de vorm van het online adverteren. Per event of tentoonstelling worden er campagnes online opgezet, door onze uitvoerende partij Afdeling Online. We sturen via een jaarlijkse eventkalender en zetten per keer in op een pakket van online acties zoals een digitale nieuwsbrief, een online verkeerscampagne en een online event. We zien dat het leidt tot meer online zichtbaarheid, wat een van de marketingdoelen is.

DIGITAAL EEN GOED VERHAAL

Omdat de website nog niet volledig toegankelijk was in lijn met de Europese richtlijnen, is deze onder handen genomen in 2021. Het project dat in opdracht van de gemeente Helmond plaats had met als uitvoerder Stunned (de partij die onze website heeft ontwikkeld) zou eind van dat jaar afgerond zijn, helaas is die deadline niet gehaald en wachten we nog in 2022 op de officiële einddatum. Grotendeels is de website nu wel toegankelijker gemaakt. Hierbij kun je denken aan een aanpassing van het kleurgebruik en lettergroottes, vertalen van altteksten maar ook juiste plaatsingen van onderschriften in het cms-systeem zodat ook bezoekers met leesproblemen kunnen zien wat er op een foto staat.

EEN KLANTVRIENDELIJK MUSEUM

Uit onze publieksonderzoeken die we periodiek doen komt steeds naar voren dat het publiek ons museum erg klantvriendelijk vindt. En dat de medewerker aan de balie goed informeert en op een sympathieke toon. In 2021 is een nieuw en betaald balieteam aan de slag gegaan, zij zijn in dienst van het museum/de gemeente Helmond gekomen en dat is een extra slag om het functioneren van de balie nog een stapje hoger te krijgen. We doen het al echt goed, zo blijkt uit het mooie cijfer van maar liefst een 8,9 voor klantvriendelijkheid! Ook de deskundigheid scoort hoog, van onze medewerkers in de eerste lijn: 8,5. Ook de sfeer vindt men prettig in ons museum, er wordt een 7,9 gegeven. Interessant gegeven is dat de helft van onze bezoekers afkomstig is uit Noord-Brabant, waarvan 2 op de 5 uit Helmond, Eindhoven of de peelgemeenten. Een eerder bezoek, de website van Museum Helmond en een gratis kaartje van de VriendenLoterij zijn de belangrijkste redenen om naar Museum Helmond te gaan.

Klanttevredenheidsonderzoek Museum Helmond 2021

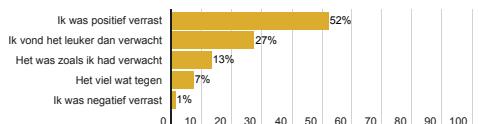
Informatie van IVA - Analyse en Intelligence, januari 2022

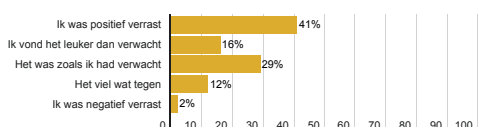
Wat vinden bezoekers van Museum Helmond van hun bezoek aan Kasteel Helmond en/of Kunsthal Helmond?

Om antwoord te kunnen geven op deze vraag wordt een doorlopend klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder bezoekers van het museum. Bezoekers krijgen direct na hun bezoek aan Kasteel Helmond of Kunsthal Helmond per e-mail een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek. Deelnemers wordt gevraagd een rapportcijfer te geven aan hun bezoek en er wordt gevraagd of ze tips hebben voor het museum. Museum Helmond gebruikt de resultaten in zijn toekomstig beleid. In verband met COVID-19 is Museum Helmond van januari t/m mei en vanaf half december gesloten geweest. In juni t/m december hebben in totaal 22.275 mensen een bezoek gebracht aan Museum Helmond. 943 bezoekers hebben de enquête ingevuld. Deze factsheet geeft de resultaten weer.

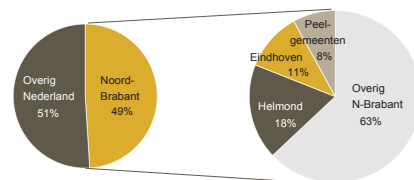
Kasteel Helmond
 Bezoekers waarden Kasteel Helmond met een gemiddeld rapportcijfer van 8,3. Vier op de 5 bezoekers is positief verrast of vond het bezoek leuker dan verwacht.

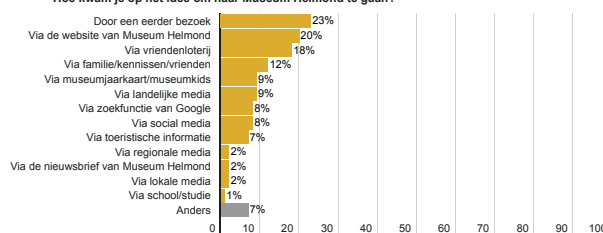
Kunsthal Helmond
 Bezoekers waarden Kunsthal Helmond met een gemiddeld rapportcijfer van 7,9. Drie op de 5 bezoekers is positief verrast of vond het bezoek leuker dan verwacht.

De helft van de bezoekers komt uit Noord-Brabant, waarvan 2 op de 5 uit Helmond, Eindhoven of de peelmeeuwen. Een eerder bezoek, de website van Museum Helmond en een gratis kaartje van de vriendenloterij zijn de belangrijkste redenen om naar Museum Helmond te gaan.

Hoe kwam je op het idee om naar Museum Helmond te gaan?

Verder bezoekt een kwart van onze bezoekers de Kunsthal, tegenover de helft die het kasteel aandoet. Ook valt op, hoewel ook best logisch vanuit het tijdsaspect bezien, dat bezoekers doorgaans een locatie bezoeken omdat ze specifiek komen voor een event of tentoonstelling.

De volledige factsheet van het publieksonderzoek onder bezoekers die een kaartje via de online ticketing kochten en aan het onderzoek konden meedoen via een aftersalesmail, vind je hierboven.

Naast dit algemene publieksonderzoek hebben we tevens een onderzoek naar scholen gedaan in een straal van 50 kilometer om Helmond heen. Reden: hoe kunnen we scholen beter bereiken en op maat bedienen met schoolprojecten, wat hebben zij aan informatie van ons nodig? Het onderzoek toonde een interessant beeld, namelijk dat van de 800 scholen die benaderd zijn, er maar 45 scholen hebben deelgenomen. De reden kennen we niet, we denken dat de genomen range mogelijk te groot is (50 km vanaf Helmond). We vinden het waardevol dat er toch dit aantal, al is het klein, de vragenlijst heeft ingevuld. Iedere school is er 1, daar kunnen wij van leren. We gaan bekijken in 2022 wat we met de resultaten kunnen doen, het blijkt al wel dat er behoefte is aan een digitale nieuwsbrief over schoolprojecten.

EEUWEN AAN VERHALEN

In 2021 is ruimte gekomen om een kastelenboek te ontwikkelen. Hoera! Uitgever WBooks geeft dit uit. Met dankbare ondersteuning van historica Lia van Zalinge en museumconservator Annemieke Hogervorst die de ervaren auteur Wies van Leeuwen van de benodigde informatie voorzien.

WBooks zorgt voor het gereedkomen van het boek plus het marketingplan om het boek in de markt te zetten. Er was jarenlang een prachtig boek over Kasteel Helmond. Nu komt er een nieuw boek uit dat verhaalt over de eeuwen aan historie van ons kasteel, dat we in 2022 in de kasteelwinkel verkopen en voor iedereen toegankelijk is. Er wordt zelfs een mooi artikel over geschreven (over nieuwe vondsten uit het boek) in Het Buiten - uitgegeven door Stichting in Arcadië - een toonaangevend magazine over kastelen.

YEP, PRIJS

Op een dag in augustus kwam er een verrassend belletje, Museum Helmond was met zijn tentoonstelling over de zestiende-eeuwse meester van het landschap Lucas Gassel (2020) 1 van de 10 genomineerde musea in het land die kans maakten op die felbegeerde Tentoonstellingsprijs van het gerenommeerde Museumtijdschrift. Yes! Wat waren wij trots en blij, met name conservator Annemieke Hogervorst wiens hoogtepunt in haar jarenlange carrière deze prachtige en internationale toptentoonstelling was met bruiklenen uit heel de wereld. Op 18 oktober kwam het verlossende woord in het Drents Museum (Assen): geen prijs maar de nominatie op zich was al een eer. Marketingwise is deze prijs/nominatie een prachtinstrument. Om steeds weer in de voorfase van de uitreiking in een adem online (en op tv) genoemd te worden met 'grootheden' als Rijksmuseum, Noordbrabants Museum, Kröller-Moller Museum en Kunstmuseum Den Haag (de winnaar).

Waar we wel als winnaar uit de bus kwamen, is dat ons museum tot leukste museumuitje van 2020-2021 is bestempeld. Honderden museuminspecteurs gaven Museum Helmond maar liefst een 9,3! Dit initiatief wordt jaarlijks georganiseerd door Museumkids/ Museumvereniging. Omdat er heel wat maanden zaten tussen het moment van winnen (december 2020) en de opening van het museum in juni, hebben we een superleuke tv spot ontwikkeld die te zien was in augustus op de NPO (cultuurblok).

Mogelijk gaf dit ook een extra duwtje, aan het behalen van zo'n hoog aantal bezoekers voor het zomerevent Zomerkasteel Helmond.

IN HET NIEUWS

Naast de jaarlijkse media aandacht die ieder jaar weer wat meer lijkt te worden en gemakkelijker voor elkaar te krijgen, heeft Dit is Helmond (voorheen Omroep Helmond) ons in 2021 van een groot podium voorzien. Heerlijk om zoveel terug te zien van ons museum! Bijvoorbeeld op het gebied van inclusiviteit. Iedereen is welkom bij ons museum en dat mag iedereen weten. Op dat vlak is een project gestart waarvoor we in samenspraak met de lokale omroep en externen de nodige publiciteit ontvingen over een half jaar gezien. Ook hebben we de stap gemaakt om de tentoonstellingen in Kunsthal Helmond in de lokalen mee te nemen, via advertorials. Hiermee zijn we gegarandeerd van mediaruimte (voor bijvoorbeeld het persbericht). Zo'n gratis krant op je deurmat, opent deuren.

DE CIJFERS OP EEN RIJ

Een greep uit onze cijfers, van bezoek offline èn online:

Bezoekers die langs kwamen

Van de bijna 44.000 bezoekers in 2021 bezochten ruim 9.000 volwassenen en ruim 1.600 kinderen ons museum met een Museumkaart. Bijna 4.000 bezoekers kwamen langs met een VriendenLoterij VIP KAART/introducee. Een kleine 5.000 bezoekers betrof het volwassenen entreekaartje, bijna de helft van de volwassen bezoekers kocht een kaartje via de online ticketing. Ook kwamen bijna 2.000 leerlingen naar ons museum voor de diverse scholenprojecten. Tevens ontvingen we zo'n 700 leerlingen waaronder ook studenten, organiseerden we ruim 100 kinderfeestjes in het kasteel en kwamen er ruim 900 kinderen tot en met 12 jaar naar het museum met een online ticket. Ons museum biedt ook leraren uit België toegang tegen een korting, er maakten 3 leraren gebruik van. Op het gebied van verhuringen en bruiloften kwamen ruim 2200 mensen af op het kasteel. En Kasteel van Sinterklaas (dit wordt jaarlijks georganiseerd door de Stichting Kasteel van Sinterklaas) trok ruim 16.000 bezoekers, helaas kon dit event de periode niet afmaken als gevolg van de coronamaatregelen. Zodoende komen we tot een minder gunstig beeld ten aanzien van de bezoekcijfers in vergelijking met voorgaande jaren. Overmacht dus.

Bezoekers die de website bezochten

In Google Analytics zien we dat er ruim 85.000 bezoekers de website bezochten met hoogtepunten in juli en december (op 8 december bijna 2.000 bezoekers). De pieken verklaren we door het opengaan van het museum, het zomerprogramma voor families en gezinnen en de nieuwe tentoonstelling over freule Emelie Wesselman van Helmond, te zien in het kasteel. Van alle websitebezoekers in 2021 is ruim 12% een terugkerende bezoeker. Gedurende het hele jaar konden we rekenen op ruim 240.240 unieke paginaweergaven.

Deze pagina's bezochten onze gebruikers vooral: de homepage/museumhelmond.nl, de pagina van het kasteel en de ticketpagina. De meeste bezoekers keken op hun smartphone of tablet als ze de website van het museum bezochten. Via Chrome keek ruim 27%, gevolgd door Safari. De meeste bezoekers bezoeken de museumwebsite via mobile (73%), dan vanaf de desktop (bijna 23%), gevolgd door de tablet (4%). Ruim 60% van onze bezoekers aan de website was man in 2021. Ruim 54% van de websitebezoekers komt uit Nederland gevolgd door Indonesië met circa 35%, België, Verenigde Staten en Duitsland. 65 Plussers vormden de grootste groep bezoekers van de website, gevolgd door 55-64 jarigen en opvallend: 25-34 jarigen. Ruim 51% van de bezoekers kwam uit bij onze website door organisch te zoeken dus niet gestuurd door advertenties.

We nemen deze cijfers uit Analytics serieus en bepalen samen met Afdeling Online (onze externe online marketingpartner) waar er bijgestuurd kan worden bijvoorbeeld via Google Ads. We vergelijken ze niet perse met het jaar ervoor, want onze tentoonstellingen en het aanbod in evenementen is vaker variërend dan hetzelfde. Dat maakt vergelijken niet altijd voor de hand liggend en of zinvol.

Kunst, foto's & verhalen

Bij Museum Helmond staan drie unieke collecties centraal: Stadshistorie, Mens en Werk en Moderne & Hedendaagse kunst. Een bezoek aan Museum Helmond is als een reis door de tijd. Je leert op een toegankelijke manier over eeuwen aan kunst en bijzondere verhalen. In Kasteel Helmond presenteren we het verhaal van het kasteel en zijn bewoners, aangevuld met de topstukken uit de stadshistorische collectie. In Kunsthal Helmond staan tijdelijke kunst- en fotografietentoonstellingen centraal, het thema is veelal actueel en altijd verbonden aan de museumcollectie.

HARRY GRUYAERT / RETROSPECTIEF

In de jaren zeventig van de vorige eeuw ontdekte de Belgische fotograaf Harry Gruyaert de rijkdom van kleur. En dat was een shock onder de professionele fotografen, die tot dan toe zwart-wit prefereerden. In Gruyaerts fotografie vallen verzadigde kleuren op, met opvallende accenten in rood, groen of blauw. "De kleur is een middel, een manier om datgene wat ik zie te beeldhouwen. De kleur illustreert geen onderwerp of een scène, maar is een waarde op zichzelf", aldus Gruyaert. Museum Helmond presenteert de eerste overzichtstentoonstelling van Harry Gruyaert in Nederland. Met 120 foto's en drie digitale diaprojecties gemaakt in landen als België, Frankrijk, Ierland, Rusland, VS, India en Marokko.

De oorsprong van Gruyaerts werk is onze alledaagse leefomgeving. Zijn foto's tonen wonderlijke combinaties van aan- en afwezigheid van dingen en mensen. Soms zijn ze surrealistisch. Zijn werk is doordrongen van een eenzaamheid en melancholie. Zo zien we bijvoorbeeld een

gezicht in de schaduw van een hoofddekseel. Of iemand die van achteren is gefotografeerd. Dan weer hangt een ballon precies voor iemands hoofd. Gruyaert is een fanatiek fotograaf. Hij is altijd zoekende naar de sensualiteit en de emotie in bijzondere locaties, nieuwe onderwerpen, motieven, lichtval en kleuren.

Harry Gruyaert werd in 1941 in Antwerpen geboren en geldt als dé Europese pionier van de kleurenfotografie. Hij fotografeert zowel de hectiek van de straat als de stilte van een kustlandschap. Sinds 1982 is Gruyaert lid van Magnum Photos.

De tentoonstelling was te zien in Kunsthal Helmond van 29 september 2020 tot en met 19 september 2021. Door de coronamaatregelen hebben we de tentoonstelling met circa 1 jaar verlengd.

ONGEWOON ALLEDAAGS

“Een goed idee is zelden eenzaam. Vaak wordt gezocht naar de Heilige Graal in de kunst. Iets wat nog niet eerder is bedacht of gemaakt. Maar heel veel kunst is juist gebaseerd op kunst die al eerder is gemaakt. Anders gezegd: als kunstenaar sta je in wezen steeds op de schouders van een ander.” Deze gedachten waren voor fotograaf Jan Dirk van der Burg uitgangspunt voor de tentoonstelling ‘Ongewoon alledaags’, te zien van 10 april tot en met 5 september 2021 in Kunsthal Helmond. Op uitnodiging van het museum maakte hij een selectie van circa 35 kunstwerken uit de rijke museumcollectie. Door de coronamaatregelen verlengden we deze tentoonstelling tot en met 13 maart 2022.

Humorvolle commentaren en associaties

Jan Dirk van der Burg is sinds 2018 de trotse drager van de titel Fotograaf des Vaderlands. Voor hem was de museumcollectie aanleiding om in ‘Ongewoon Alledaags’ begrippen als originaliteit en authenticiteit te toetsen aan de kunstwerken. Op de meeste schilderijen, beelden, foto’s en tekeningen reageert hij gepast met een visueel bijschrift. Daartoe koos Van der Burg foto’s uit zijn eigen rijke archief als fotograaf. Het levert humorvolle en vaak verrassende commentaren en associaties op.

‘Ongewoon alledaags’ toont werk van onder andere Alphons Freijmuth, Sjef van Schaijk, Dick Verdult, Klaus Hoefs, Jan Knap, Frans Franciscus, Maria Roosen, Esther Janssen, Twan Janssen, Elise Tak, Merijn Bolink, Rob Verf, Sven Kroner, Geer van Velde, Bert Sissingh, Gé-Karel van der Sterren, Martin Voorbij, Frank Breuer, Martin Parr, Mattijs van den Bosch, Ulla-Stina Wikander en natuurlijk Jan Dirk van der Burg zelf.

STILTE HEEFT HET LAATSTE WOORD

De fotoserie **Stilte heeft het laatste woord** laat de impact van corona zien op de inwoners van Helmond en omgeving. Tahné Kleijn toont de pandemie in al haar facetten. Wat zij als kenmerkend voor Helmond vindt, staat symbool voor heel Nederland. Net als het virus stoppen de gevolgen van corona niet bij de stadsgrenzen. De fotoserie is begin 2021 gemaakt in opdracht van Museum Helmond, en was te zien van 10 april tot en met 5 september 2021 in Kunsthal Helmond.

"Corona verdeelt. Het verdeelt de mensen tussen 'losbandige jongeren' en 'egoïstische ouderen', 'zeurende ondernemers' en 'loonslaven', 'complotdenkers' en 'goedgelovigen'. Maar wat al deze groepen gemeen hebben is de stilte aan het eind. Stilte heeft het laatste woord is een serie over de coronacrisis in Helmond waarbij alle betrokkenen zijn vastgelegd. Van de zorg tot de horeca en van een bruiloft tot een begrafenis. Het laat de pandemie in al haar facetten zien. Een ondernemer zei tegen mij: "ik mag niet klagen, want er zijn zoveel mensen met wie het slechter gaat." Precies dat brengt ons weer samen.

We leren kijken naar onze eigen problemen, maar zijn niet blind voor die van een ander. En misschien, nadat de stilte het laatste woord heeft gehad, kunnen we dan weer met zijn allen herrie maken." Tahné Kleijn

Tahné Kleijn (Helmond 1990) is in 2015 afgestudeerd als fotograaf en beeldend kunstenaar aan de AKVI St. Joost. Haar foto's begeven zich op de scheidslijn tussen autonome kunst en documentaire fotografie. Zij zet haar camera in om maatschappelijke thema's als armoede, verslaving en andere problemen in beeld te brengen. Zij focust daarbij op de invloed die deze op het gezin kunnen hebben. Daarbij laat zij zich inspireren door het lichtgebruik en de composities van de Nederlandse schilderkunst in de zeventiende eeuw.

Tahné was in 2019 en 2020 de derde stadskunstenaar van Helmond. Deze (ere)titel ontving zij van de gemeente Helmond. Als stadskunstenaar was het haar taak om inwoners te verbinden en de stad cultureel te vertegenwoordigen.

Genieten van fotografie in de Alec Soth tentoonstelling.

ALEC SOTH / THERE IS ALWAYS SOMETHING TO FIND

Poëtisch en intiem. Zo wordt het werk van Alec Soth vaak omschreven. Soth (Minneapolis, 1969) is een Amerikaanse documentaire fotograaf in de traditie van Robert Frank, Stephen Shore en Joel Sternfeld. In Kunsthal Helmond presenteren we voor het eerst in Nederland een overzicht van de bekendste fotoseries van deze Magnumfotograaf: *Sleeping by the Mississippi* (2004), *Niagara* (2006), *Broken Manual* (2010), *Songbook* (2014) en *I Know How Furiously Your Heart is Beating* (2018). Met zijn fotografie uit de vier eerstgenoemde series schetst Soth een beeld van het alledaagse leven in het Amerika van de eenentwintigste eeuw.

De indrukwekkende landschappen van zijn vaderland – de majestueuze Mississippi, de donderende Niagara-watervallen, de uitgestrekte woestijnen en de wildernis, de kleine steden en voorsteden – vormen de structuur van en het decor voor zijn poëtische verkenningen van het dagelijks leven in Amerika. Recentelijk voegde hij daar met *I Know How Furiously Your Heart is Beating* een persoonlijk verslag van bijzondere ontmoetingen in Europa en de VS aan toe. De titel van de tentoonstelling, “There is always something to find”, verwijst naar de houding van de fotograaf om open te staan voor je omgeving en het toeval. Juist door niet dwingend naar iets op zoek te gaan maar te erkennen dat je overal iets waardevols kan vinden, vindt Soth een erg krachtige gedachte. Daarbij lijkt meditatie voor Soth een goede manier om tot een zinvolle fotografie te komen. De tentoonstelling omvat circa 80 grootformaat fotowerken, tientallen authentieke documenten en een kort videoportret. De tentoonstelling in Kunsthal Helmond was te zien van 9 oktober 2021 tot en met 13 maart 2022.

FREULE EMELIE WESSELMAN VAN HELMOND

Vier generaties lang was Kasteel Helmond het domein van de familie Wesselman van Helmond. In de tentoonstelling freule Emelie Wesselman van Helmond (1895-1987) staat het leven van Emelie en haar familie centraal. Emelie en haar zusje Betsy waren de laatste meisjes die opgroeiden in Kasteel Helmond.

Hoe was het om als jong meisje al spelend het kasteel te verkennen? En, hoe zag haar leven als jonge dame eruit? Hoewel de maatschappij er 100 jaar geleden heel anders uitzag dan nu zijn er ook verrassende overeenkomsten.

In 2018 schonk Mark Luis Earp, kleinzoon van Emelie, diverse persoonlijke bezittingen en fotoalbums van zijn grootmoeder en haar familie, en even zoveel familieherinneringen, aan Museum Helmond. In de tentoonstelling tonen we naast de onderzoeksresultaten naar deze geschonken objecten vooral het familieleven op Kasteel Helmond ruim een eeuw geleden.

We schetsen het leven van Emelie en haar familie aan de hand van origineel beeldmateriaal en objecten. Zo zijn er de familiealbums, het dagboek van haar moeder, het schoolrapport, het kwartet en verschillende kinderboeken. Het schriftje waarin Emelie als 13-jarig meisje een opstel schrijft over haar eerste bal op Kasteel Helmond zet voor ons als toeschouwer de deur open naar de wereld van toen. De tentoonstelling in Kasteel Helmond was te zien van 19 december 2021 tot en met 30 oktober 2022.

Freule Emelie als jong meisje op haar fiets voor het kasteel.

Schenken, aankopen & bruiklenen

Hoewel 2021 een minder verwervend jaar was dan voorgaande jaren, kochten we evenzo bijzondere werken aan, gaven deze in bruikleen en mochten deze toevoegen als eigendom aan onze drie collecties Modern en Hedendaags, Mens en Werk en Stadshistorie.

In 2021 hadden we een best wel bescheiden collectieverwerving op het vlak van de Moderne en Hedendaagse kunstcollectie. Het werk dat wel verworven werd, is echter zeer speciaal. Net voor andere kapers op de kust waren op ArtRotterdam 2021, verwierven we het werk *De Opbouw* van kunstenaar Koos Buster. Een werktrap, een veiligheidshelm, een gereedschapskist, wat peuken en nog een aantal items die een bouwvakker nodig heeft om te werken. Niet spectaculair misschien, totdat blijkt dat alle items van keramiek zijn gemaakt. Het mooie is ook nog dat het werk naadloos past in de twee collecties van het museum: de collectie Moderne/Hedendaagse kunst en Mens en Werk. Een dubbele winst! De Vereniging Vrienden van Museum Helmond was zo genereus om het werk te schenken aan het museum.

Het bijzondere werk van Koost Buster.

Naast de aankopen leenden we werk uit aan onder meer Museum de Fundatie in Zwolle (werk van Rob Scholte) en Museum Belvedere in Heerenveen (twee werken van Barbara Hepworth, zie afbeelding).

Voor de Stadshistorische collectie en Modern verwierven we een zestal foto's uit de serie 'Stilte heeft het laatste woord' van de Helmondse kunstenaar en fotografe Tahné Kleijn. Deze serie gaat over corona in Helmond en de effecten op mensen in de stad.

Voor de collecties Mens en Werk en Stadshistorie leenden we een aantal werken uit voor diverse tentoonstellingen in het land. Zoals de Godinnen van de Art Nouveau in het Amsterdamse Allard Pierson. Deze expositie startte in september 2020 en werd vanwege de coronamaatregelen verlengd tot 24 oktober 2021.

Godinnen van de Art Nouveau toont met talloze kunstvoorwerpen de vele wijzen waarop de vrouw werd verbeeld door kunstenaars in de kunst van rond 1900. Voor de tentoonstelling leenden we een viertal werken uit de collectie Mens en Werk en één uit de Stadshistorische collectie in bruikleen: Walter Crane, *The Triumph of Labour*, 1891, houtgravure, van Jan Toorop de kleurenlitho's *Arbeid voor de vrouw* uit 1898 en *Kaarsen inpakken* uit zijn serie *Kaarsenfabriek Gouda* van 1905, de ets *Ein Weberaufstand* van Käthe Kollwitz (1897) en Henri Privat-Livemont, affiche voor *Helm Cacao – Nederlandsche Cacofabriek Helmond*, 1900, kleurenlitho.

Ook de tentoonstelling **Monocultuur een recent verhaal** werd door de coronamaatregelen verlengd tot 25 april 2021. Ons museum leende hiervoor een werk uit, uit de collectie Mens en Werk.

Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen (MHKA) zoekt in de expositie *Monocultuur – een recent verhaal* met open blik naar wat het concept monocultuur inhoudt. Het onderwerp wordt niet alleen vanuit een historisch, sociaal, cultureel en ideologisch perspectief benaderd, maar ook vanuit een filosofisch, linguïstisch en zelfs agrarisch oogpunt. De tentoonstelling geeft een tentatief beeld van de verschillende manifestaties van monocultuur en de manier waarop deze in kunst en propaganda worden weerspiegeld, met als doel tot enkele conclusies te komen die relevant kunnen zijn voor de maatschappij en de cultuur in het algemeen. Voor het onderdeel 'Sovjet-Unie' op de tentoonstelling is hét voorbeeld van de socialistische utopie die toen door de USSR werd uitgedragen, het schilderij *Olievelden in Kazachstan* van Mahkmut Usmanov, uit de collectie Mens en Werk.

De tentoonstelling **Stilleven** te zien in museum Gouda werd verlengd om dezelfde reden als hierboven genoemd, tot 28 februari 2021. We leenden aan Gouda Peter Alma's *Stilleven met blaasbalg, hamer en hakmes* uit.

Een bruikleenverzoek kwam december 2021 bij ons binnen, van de Helmondse Cacaofabriek. Op 12 december startte in dit multiculturele centrum voor onder andere film, theater en kunst de tentoonstelling Welkom in het Verheden. De expositie is georganiseerd door studenten van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten in samenwerking met De Cacaofabriek, Museum Helmond, kunstenaar Stijn Peeters en studenten van de Radboud Universiteit. In de tentoonstelling geven de exposanten hun perspectief op een toekomstige wereld vanuit verschillende tijdperken in het verleden, heden en de toekomst. We leenden aan de Cacaofabriek werken uit van de beroemde fotograaf Edward Burtynsky (Manufacturing #16, Bird Mobile, Ningbo, Zhejiang Province, China, 2005 – 2005), Hans van der Meer (Steenfabriek, 1991/1993) en Thijs Wolzak (Werk I /Waar is meneer Jansen?, 1993 en Werk III/Gevangenis, 1993).

Aan de collecties Stadshistorie en Mens en Werk schreven we onder andere de volgende nieuwe werken toe:

Kruisboog

Door een Helmondse particulier geschonken en bedoeld om te gebruiken door bijvoorbeeld onze kasteelacteurs. Het is een 'modern' exemplaar.

Portret moeder Dillen

P.M. Dillen, Portret van moeder Dillen, ca 1920 – 1935, pastel. Legaat mw. Ine Swinkels-ter Horst (Hengelo 4 -11-1920 – Deurne 26-2-2021).

Van Schaijk, Peelwerker

Sjef van Schaijk, Peelwerker, ca 1950-1970, olieverf op paneel. Legaat mw. Ine Swinkels-ter Horst (Hengelo 4 -11-1920 – Deurne 26-2-2021).

Van Schaijk, bewerken van de grond

Sjef van Schaijk, Bewerken van de grond, ca 1930-1940. Schenking particulier uit Helmond

Van Thiel

Charles Eyck, Portret van mr. Frans-Joseph van Thiel, 1963, olieverf op doek. Schenking erfgenamen Frans-Joseph en Carolina van Thiel-Hoijng.

Van Thiel is frontaal en ten voeten uit weergegeven gekleed

in een donker kostuum met das. Onder zijn linkerarm houdt hij een krant of dossier vast. Aan de linkerkant een plant. F.J.F.M. (Frans-Joseph) van Thiel (19-12-1906 Helmond – Helmond 2-6-1992) is de zoon van Franciscus Gijsbertus van Thiel, eigenaar en directeur van een Helmondse fabriek van rijwielonderdelen en buizen. Hij is van belang geweest voor de Helmondse en landelijke politiek. Het schilderij werd vervaardigd ter gelegenheid van zijn afscheid als voorzitter van het katholiek Werkgeversverbond.

Voor de Stadshistorische collectie is in 2021 het portret van de Spaanse koning Filips II gerestaureerd door Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL). Omdat het museum in die tijd deels gesloten was, namen we onze bezoekers online mee in het restauratieproces ervan via de museumwebsite en social media.

Het portret is vermoedelijk geschilderd in de eerste helft van de zeventiende eeuw, in de stijl van Anthonis Mor (1560-1625). Hoe lang het heeft gehangen in ons kasteel en door wie het daar is gebracht, weten we niet. Wat we wel weten is dat dit portret na het overlijden van de laatste kasteelheer Wesselman met een aantal andere werken terugkeerde naar het Rijksmuseum. Het verhaal gaat dat de schoonzoon van deze Wesselman de werken ruilde voor portretten van zijn eigen familie. Tien jaar geleden schonk het Rijks de werken aan het museum, behalve het portret van Filips II. Tot nu dus. Door de goede contacten is de conservator erin geslaagd dit portret weer naar Helmond te halen. Het bleek alleen wel in slechte staat, en het werd zodoende gerestaureerd. Het portret krijgt een mooie plek in de kasteelpresentatie, in de Cortenbachzaal.

De Spaanse koning heeft het kasteel overigens nooit bezocht. Toch was de trouw van de Van Cortenbachs onverminderd groot aan de Spaanse bezetting tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Zo werd een lid van deze kasteelfamilie naar Den Bosch gezonden om die stad tegen de Geuzen te beveiligen, een in die tijd strategisch zeer belangrijke plek. Daarnaast waren de Van Cortenbachs ook actief aan het hof van Brussel.

Waarom hing dit portret dan in het kasteel? Je zou als hypothese kunnen stellen dat het niet vreemd is dat je een schilderij van de hoogste baas in je kasteel hebt hangen; gekregen als relatiegeschenk of zelf gekocht omdat je een ieder wilde tonen dat je achter Spanje stond. Het portret is tot slot geen topwerk vervaardigd door de belangrijkste portrettisten van Philips II. Het portret is productiewerk dat in die tijd in veelvoud werd vervaardigd voor mensen die zo'n portret wilden of moesten hebben.

Portret Spaanse koning Filips II voor restauratie.

Portret Spaanse koning Filips II na restauratie.

Kijken naar kunst op eigen wijze

Museum Helmond stimuleert leerlingen al op jonge leeftijd om op eigen wijze naar kunst te kijken en van cultuur te genieten. Dat doen we onder begeleiding van professionals. Inmiddels heeft het museum een langjarige reputatie opgebouwd op dit gebied. We weten uit ervaring en uit onderzoek dat een bezoek aan het museum een verrijking kan zijn voor de leefwereld van kinderen en jongeren. Kom je op jonge leeftijd in aanraking met kunst en cultuur dan is de kans groot dat je uit eigen beweging op volwassen leeftijd vaker musea gaat bezoeken.

Lucas Gassel, een echte meester! Onder deze naam vond er in het kasteel bij de tentoonstelling Lucas Gassel van Helmond, Meester van het landschap het scholenproject plaats voor de bovenbouw van het basisonderwijs. Het project bestond uit een voorbereiding op school, een bezoek aan de tentoonstelling en de werkplaats en een verwerking op school. De leerkrachten ontvingen als begeleiding een docentenhandleiding.

De rode draad van het project was de vraag: hoe word je meesterschilder net als de zestiende-eeuwse meester Lucas Gassel van Helmond? In de voorbereiding op school maakten de leerlingen met film, animatie en een ontdek- en doe-boekje kennis met de landschapsschilder Lucas Gassel en vier van zijn bekendste schilderijen. In het museum bekeken de leerlingen onder begeleiding van een museumdocent de tentoonstelling en specifiek, de sleutelstukken uit het project: de vier schilderijen uit de voorbereiding.

In de tentoonstelling was een werkplaats ingericht waar de leerlingen aan de slag gingen met vier meesterproeven. Schilderen op glas, een landschap samenstellen met decorstukken en schilderijen onderzoeken en restaureren. Om tenslotte in een Battle Game hun kennis te testen. Terug op school maakten de leerlingen hun meesterstuk. Om zichzelf daarna meesterschilder te kunnen noemen wat met een certificaat werd beloond.

Lekker inkleuren en genieten!

Het project dat mede mogelijk is gemaakt door het Fonds voor Cultuurparticipatie, VSBfonds en Stichting Zabawas, werd met groot enthousiasme door de scholen ontvangen. Totdat na één week het museum drie maanden op slot ging als gevolg van de coronamaatregelen. Uiteindelijk hebben vier schoolgroepen het project bezocht, dat in de zomervakantie pas echt een kasteelhit werd.

Aan de slag met meesterschilder Lucas Gassel zijn werken.

VAN FILMS, PUZZELS TOT KLEURPLAATWEDSTRIJDEN

Al waren de deuren van het museum dicht, we bleven in beweging. We bedachten het onlineprogramma Aan de slag met Lucas! met films, puzzels, zoekopdrachten, kleurplaatwedstrijden en als cadeau het diploma meesterschilder. Ook ontvingen de kinderen het ontdek- en doe-boekje op hun thuisadres. Op social media zagen we terug dat het onlineprogramma door scholen als thuiswerkopdracht werd gegeven en dat ouders met kinderen een virtueel museumbezoek met hun kinderen organiseerden. Zo leuk!

ONGEWOON ALLEDAAGS

In dit schoolproject voor basisschoolscholieren, dat is bedacht bij de tentoonstelling Ongewoon Alledaags, staat de uitspraak van fotograaf des vaderlands Jan Dirk van der Burg centraal: "Een kunstwerk gaat pas echt betekenis krijgen als het je ergens aan doet denken, meestal iets alledaags." De kunstwerken die hij daarvoor uitkoos zijn bijzondere kunstwerken: een berg verf, een geborduurd strijkijzer en een opgezette hond met pups van kunststof. Kortom: genoeg inspiratie voor bijzondere gesprekken over kunst! In 2021 is het project bezocht door negen schoolgroepen.

EEN HELE KUNST!

In deze interactieve kunstkijkles kijken de leerlingen eerst zelf. Hiervoor kiezen ze in groepjes van twee, een envelop met een vraag en een opdracht. Wat is het voor een kunstwerk? Waarvan is het gemaakt? Waarmee is het gemaakt? Wat is het kunstwerk je waard? Wat vind je van het kunstwerk? Wat zou jij op het tekstkaartje bij het kunstwerk schrijven? In de envelop zitten kaartjes met keuzeantwoorden of verwijzingen naar voorwerpen die de tweetallen bij kunstwerken naar keuze neerleggen. Samen met de museumdocent lopen we langs de kunstwerken en bespreken we de keuzes van de leerlingen. Daarna maken de leerlingen de opdracht.

Dit schoolproject dat we organiseerden bij de tentoonstelling Abstract is in zijn geheel niet doorgegaan vanwege de sluiting van het museum door de coronamaatregelen.

EEN HELE KUNST ONLINE

In dit online interactief kunstproject voor groep 5 en 6 maken de leerlingen kennis met abstracte en figuratieve kunstwerken uit de museumcollectie en maken daar opdrachten bij. De online les is door leerlingen individueel of klassikaal via het digibord te volgen. Als alternatief voor Een hele kunst hebben we dit project opgezet, helaas heeft maar 1 schoolgroep mee gedaan.

HARRY GRUYAERT

Dit schoolproject voor leerlingen van het Voortgezet Onderwijs gaat over de Belgische fotograaf Harry Gruyaert (1941) wiens werk centraal stond in de tentoonstelling Harry Gruyaert/Retrospectief. Het project bestond uit een voorbereiding op school, een rondleiding in de tentoonstelling en een foto-opdracht in de workshop. Negen schoolgroepen deden mee. Ook hier speelden de coronamaatregelen een rol bij de geringe afname door schoolgroepen.

Doe mee en laat je verrassen

Ieder jaar organiseert Museum Helmond (nieuwe) activiteiten voor een breed publiek. Dit programma is laagdrempelig van karakter, voor alle leeftijden en verschillende doelgroepen (gezinnen, families, kunst- en erfgoedliefhebbers) en sluit aan bij het tentoonstellingsaanbod. Met een veelzijdige programmering streven we ernaar zoveel mogelijk mensen te bereiken, inspireren en enthousiasmeren om niet één keer maar veel vaker een bezoek te brengen aan ons prachtige museum.

Vanaf juni 2021 mocht het museum weer de deuren openen. Hoera! Eindelijk weer fysiek bezoekers ontvangen in plaats van online. Hoe interessant en waardevol ook, een workshop in fysieke zin organiseren brengt zoveel meer bezieling tot stand onder de deelnemers. Zover waren we inmiddels wel. Onze ervaring is dan ook verbreed met wat werkt wel of minder tijdens maanden van sluiting. We

begonnen direct goed met het zomerevent Zomerkasteel Helmond. Altijd al een succesverhaal, was het in de zomer van 2021 echt goed raak. Een sluiting doet wat met de mensen, zodra het weer mag zie je het meteen. Meer dan 10.000 bezoekers kwamen op het event af waar kasteelpersonages de mensen meenamen naar eeuwen aan geschiedenis, een reis door de tijd dus!

Ook Monumentendag op 11 en 12 september deed het leuk met veel bezoekers die gratis het museum bezochten. Stadsarcheoloog Theo de Jong maakt ieder jaar voor dit evenement een charmante en kleinschalige tentoonstelling over eeuwenoude objecten gevonden in de Helmondse grond en die ook vaak betrekking hebben op het kasteel en het leven eromheen.

Ook Herfstkasteel Helmond was een succes, waar families en gezinnen massaal op af kwamen. Startend met de voorbereidingen voor het twee na grootste event van het jaar, Winterkasteel Helmond, waren we nietsvermoedend druk. Totdat de signalen binnendruppelden vanuit het onderbuikgevoel. Zouden we dan toch weer de deuren moeten sluiten? Helaas, net voor de startdatum van het event kon het geen doorgang meer vinden. Het promotiemateriaal de prullenbak in. Zo jammer. Van alle goede intenties, het harde werken en de kosten.

Rondom de exposities brachten we tevens een randprogrammering zoals een Kunstcafé (avond) met Jan Dirk van der Burg (richtte de expositie Ongewoon Alledaags in met werken uit de museumcollectie en eigen werk) die een lezing gaf. Of maakten we een serie video's met de zogeheten 'Fotograaf des Vaderlands' in de hoofdrol, ze zijn vaak bekeken en bleken een succes.

De video's zijn vertoond op YouTube, Facebook en Instagram en op de museumwebsite. Tevens richtten we online Kunstkijklessen in, tijdens de periode dat het museum gesloten was. Op 30 oktober en 6 november organiseerden we een fotoworkshop gegeven door fotografe Tahné Kleijn.

Kinderfeestjes zijn ook in 2021 afgenomen, weliswaar minder in aantal dan voorgaande jaren. Dit komt door de coronamaatregelen. Kasteel Helmond is en blijft een populaire locatie hiervoor.

Een paar jaar geleden zijn we gestart met een pool van (betaalde) museumdocenten, iedere derde zondag van de maand is er bij de lopende expositie een museumdocent op zaal. Dat wordt gewaardeerd. Bezoekers kunnen vragen stellen en gratis meedoen aan een korte rondleiding, op vertoon van een geldig entreebewijs. Ook is er een poule opgestart met museumacteurs die kasteelpersonages vertolken, deze 'living history' methodiek werkt goed om de eeuwenoude verhalen voor het voetlicht te brengen. Bezoekers krijgen zo het gevoel dat ze een stap door de geschiedenis zetten, en het kasteel meemaken zoals het ooit was.

Onder de noemer van *Buitengewoon* Museum Helmond is gestart in 2021 met een volledig programma in het kader van inclusiviteit en het idee dat het museum voor iedereen toegankelijk is. Of je nu beperkt bent (door ziekte, ouderdom of anders) of aangeboren hersenletsel hebt of gehoorproblemen, ons museum zorgt ervoor dat ook jij bij ons welkom bent. Gelukkig zien ook de fondsen het belang van een dergelijk project en denkwijze in. Met dank aan diverse fondsen en organisaties zijn een aantal zaken gerealiseerd zoals een Tourguide System. Met dit draadloze systeem kan de museumgids via de zender spreken en kan de bezoeker de gids door middel van een oorontvanger of koptelefoon duidelijk verstaan. Ook mobiele balieringleiding is geregeld voor bezoekers met een gehoorapparaat. Tevens kan je bij ons een rolstoel lenen mocht je niet goed in staat zijn om te lopen. Mooi nieuws is de ontwikkeling van een voelmaquette van het kasteel, de realisatie van een reliëf schilderij en trapaccentuering. Dankzij Bartimeusfondsen zijn deze zaken voor mensen met een beperking mogelijk gemaakt.

Onze medewerkers zijn in 2021 ingehuurd door de gemeente Helmond bij 60-jarige huwelijken, we organiseerden een theatrale tour voor brede welzijnsorganisatie LEVgroep, en een theatrale act bij bij Alphons zorginstellingen. Ook gaven we een rondleiding voor statushouders, ontwikkelden we een digitale scheurkalender, was er een inspectie door ervaringsdeskundigen van zorgaanbieder ORO en hadden we ervaringsdagen door Stichting Oren en Ogen te kort in samenwerking met Bartimeus. Ook lieten we onze gebouwen keuren door Ongehinderd. In 2022 gaan we een multimedia tour realiseren voor alle bezoekers, een rondleiding met audiodescriptie en in gebaren en drie prikkelarme avondopenstellingen.

Tot slot, vond de Halloween optocht op 30 oktober plaats bij ons kasteel en introduceerden we er een paar maanden eerder het gemeentelijk project Jeugdriendelijke stad aan de hand van een riddermascotte.

Kasteel (te) huur

De eeuwenoude en authentieke stijlzalen in Kasteel Helmond worden wekelijks verhuurd aan tal van bedrijven en organisaties. Maar ook worden er congressen en politieke vergaderingen gehouden in de authentieke, middeleeuwse waterburcht. Tevens vindt er – onder normale omstandigheden – de jaarlijkse lintjesregen er plaats.

JA, IK WIL

In Kasteel Helmond wordt al bijna 100 jaar getrouwd voor de wet. In de vele eeuwen van het bestaan van deze grootste waterburcht van Nederland, trouwden er voorname kasteelheren en dames van stand. Sinds de jaren twintig van de vorige eeuw wordt er ook het burgerhuwelijk gesloten. Ook in 2021 trouwden er stellen hoewel het er in aantallen behoorlijk minder waren dan in voorgaande jaren vanwege de coronamaatregelen. Kasteel Helmond is met recht sinds jaar en dag een populaire trouwlocatie.

PROOST!

Ook onze horeca stond niet stil, zo konden we toch nog rekenen op een omzet van ruim 30.000 euro in 2021. De horeca wordt door het museum zelf uitgebaat. Vooral tosti's ham kaas voor volwassenen en kinderen, Italiaanse bollen met brie, soepen, Brabantse worstenbroodjes, verse jus d'oranges, pannenkoeken, salades kip, flesjes geluksdrank, baguettes tonijn, krab, eiersalade en gezond, cappuccino's en verse gember thee waren geliefd. We verkopen trouwens ook vega worstenbroodjes en picknickmanden met heerlijke versnaperingen om lekker op te smikkelen in de groenrijke kasteeltuin.

SHOPPEN IN DE MUSEUMWINKEL

Hoewel 2021 een mager jaar was qua bezoekers, als gevolg van de coronamaatregelen, zag de omzet van de museumwinkels in Kasteel Helmond en Kunsthal Helmond er best aardig uit. In totaal werd er ruim 24.000 euro omgezet. Onder meer worden er verkocht boeken, ansichtkaarten en spulletjes met gepersonaliseerde kasteeluitingen erop. Met name de producten van onder 10 euro verkopen goed. En we zien bij tentoonstellingen in Kunsthal Helmond dat boeken (gemiddelde verkoopprijs 20-50 euro) het goed doen, met name boeken die worden uitgegeven bij een bepaalde (fotografie)tentoonstelling.

De top 10 van best verkochte producten van ons museum in 2021:

1. Boeken en kaartensets
2. Puntenslijper kasteelsleutel
3. Placemats ridders en prinsessen
4. Riverdale producten (geurkaarsen, kopjes, sfeerlichten en kaarsenhouders)
5. Wijn Helmondse parelfles
6. Nature Gift producten (hanger, oorbellen, ketting)
7. Brillendoekjes
8. Ridderset
9. Houten zwaarden
10. Knuffels (sneeuwuiltjes en konijnen)

In een nieuw jasje

In 2021 zijn belangrijke voorbereidende stappen gezet om de Kunsthal toekomstbestendig te maken.

We dragen zo bij aan de gewenste schaa sprong door de gemeente Helmond. Dit gebouw dat stamt van rond de eeuwwisseling is inmiddels over zijn houdbaarheidsdatum. Alhoewel bezoekers het gebouw nog best in orde vinden, blijkt uit het bezoekersonderzoek. Hoe dan ook is een nieuw jasje voor de hal broodnodig. Het gebouw ontbeert horeca en ruimte voor workshops evenals praktische faciliteiten. We verwachten dat de nieuwe ombouw en aanpassingen in het jaar 2025-2026 gereed zijn.

Visual van de hal gemaakt door Diederendirrix Architectuur & Stedenbouw.

MEER KASTEEL TE ZIEN

Er is extra kasteelruimte bijgekomen om te betrekken bij de vaste kasteelpresentatie. Zo is dankzij een bijdrage uit het Kickstart Cultuurfonds in het kader van de maatregelen rondom corona, in de ruimte onder de kasteelpoort, een voormalige opslag van onder andere containers, een nieuwe balie met kassa en andere infobronnen gecreëerd waar bezoekers hun eerste ontvangst hebben. De vrijgekomen ruimte in het kasteel waar bezoekers voorheen hun kaartje kochten, is nu een infopunt en winkel.

Ook is de bel-etage, waar de oudste kasteelzalen te zien zijn en waar verhuurd en getrouwd wordt, officieel bij de routing van het kasteelverhaal getrokken. Bezoekers kunnen er een kijkje nemen en lezen er meer over de historische schilderijen die er hangen. Tot slot, is de alleroudste kasteeltoren op de bel-etage voor het eerst ingericht als stijlzaal en te zien voor het publiek.

Deze toren diende voorheen als opslag en als slaapkamer van Sinterklaas in november en december, een evenement verzorgd door de Stichting van Sinterklaas. Dit evenement, niet georganiseerd door het museum, moest helaas eerder de deuren sluiten eind november 2021 vanwege de coronamaatregelen.

Ook is in 2021 geïnvesteerd in belichting in het kasteel zodat de werken nog beter uit de verf komen. En is het gastvrijheidsmanagement opgestart binnen het team Facilitaire Bedrijfsvoering. Tevens zijn de werkplekken uitgebreid in de kantoorruimte in het kasteel en de Kunsthal voor het groeiende museumteam. Tot slot is de transitie in gang gezet van betaalde weekendkrachten naar vrijwilligers voor de functies winkelbalie, suppoost en algemene ondersteuning.

Kasteel in de sneeuw, door Dave van Hout.

Hart voor de zaak

Het team van Museum Helmond bestond in 2021 uit zo'n 20 vaste medewerkers, 6 vaste oproepkrachten en ongeveer 55 vrijwilligers. De vaste medewerkers zijn formeel ambtenaar bij Museum Helmond dat een afdeling is van de gemeente Helmond. De museumfuncties zijn gevarieerd: van directeur en conservatoren tot coördinatoren Educatie, Marketing, Vrijwilligers, Fondsenwerving, Publieksactiviteiten, Facilitaire Bedrijfsvoering en collectieregistrator.

Wat een grote groep vrijwilligers werken bij ons museum! En vrijwilligers zijn een groot goed, die we koesteren en zoveel mogelijk en goed begeleiden bij hun werkzaamheden. Zo droegen in 2021 zo'n 55 vrijwilligers hun unieke steentje bij aan de dagelijkse bedrijfsgang. Zij verrichtten suppoostbaliewerkzaamheden in Kasteel Helmond en Kunsthal Helmond, gaven rondleidingen aan het publiek als kasteelgids/acteur of ondersteunden in de museumwinkel en -horeca en bij tentoonstellingsopeningen. In 2021 is verder gewerkt aan het inbedden van kwaliteit en structuur in de aansturing van de front office. Dat betekent dat er gestart is vanaf het najaar met zes vaste baliemedewerkers (vast dienstverband bij de gemeente Helmond) met ondersteuning van vrijwilligers. Om de gewenste kwaliteit te leveren worden zij periodiek geschoold. Ook denken wij dat door deze vaste constructie de kwaliteit van de geleverde diensten verbetert, en kan er makkelijker en eenduidiger worden gecommuniceerd.

In 2020 bestond het museumteam verder uit onder andere medewerkers ingehuurd via Reïntegratiebedrijf Senzer, en diverse uitzendkrachten. Een aantal van hen is al jaren bij ons werkzaam en een toegewijde steun en toeverlaat.

TIJDELIJKE INHUUR

Voor de grote klapper van 2022, de tentoonstelling Antropoceen / Het tijdperk van de mens, is in 2021 Sophie Beekelaar ingehuurd voor de periode van een jaar. Sophie kennen we goed bij het museum, als afgestudeerd kunsthistorica ondersteunde ze het museum bij diverse tentoonstellingen als junior conservator. Ook richtte Mariëlle van de Kerkhof, werkzaam bij het museum als fondsenwerver, voor het eerst als junior conservator de tentoonstelling Emelie Wesselman van Helmond in, te zien tot en met 30 oktober in Kasteel Helmond. Deze posities, in eerste instantie op tijdelijke basis, zijn mede mogelijk gemaakt met gelden van fondsen. Het zegt zoveel over de werkwijze van ons museum, dat we ruim baan geven aan nieuw, fris talent.

Baten en lasten

BATEN	Gerealiseerd	Begroot
Entreegelden	€ 147.629,20	€ 179.000,00
Subsidies exposities	€ 20.571,56	€ 10.000,00
Overige inkomsten / bijdragen	€ 25.087,22	€ 25.000,00
Bijdrage vrienden Museum aankoop kunstwerk	€ 7.339,45	€ -
Bijdragen Buitengewoon Museum Helmond	€ 26.143,68	€ 24.000,00
Bijdragen educatie	€ 44.120,00	€ -
Opbrengsten Educatie	€ 4.592,42	€ 6.900,00
Museumwinkel	€ 40.457,53	€ 38.000,00
Verhuur kasteel / huwelijk / horeca	€ 68.618,99	€ 89.000,00
Kickstart coronaproof maken Museum	€ 35.708,87	€ 35.708,00
Bijdragen COVID19 Steunfonds	€ 100.000,00	
Bijdrage Mondriaanfonds Coronaregelingen	€ 30.304,00	
Totaal	€ 550.572,92	€ 407.608,00

LASTEN	Gerealiseerd	Begroot
Exposities & Activiteiten	€ 172.422,22	€ 195.000,00
Lucas Gassel Brabant C	€ 46.847,00	€ 49.630,00
PR & Marketing	€ 65.619,47	€ 71.000,00
Educatie	€ 48.718,75	€ 19.400,00
Buitengewoon Museum Helmond	€ 28.985,94	€ 21.500,00
Collectie / depot	€ 31.517,79	€ 35.300,00
Museumwinkel	€ 52.103,52	€ 31.680,00
Verhuur kasteel / huwelijk / horeca	€ 29.511,69	€ 70.000,00
Urenkosten Personeel inclusief overhead	€ 1.139.647,89	€ 1.172.741,00
Inhuur Personeel	€ 213.738,28	€ 176.500,00
Bestuur & administratiekosten	€ 24.434,13	€ 20.000,00
Huisvestingskosten Kasteel	€ 99.646,67	€ 149.373,00
Huisvestingskosten Kunsthal	€ 169.130,78	€ 190.846,00
Kapitaallasten	€ 145.115,56	€ 155.972,00
Verzekeringen	€ 57.325,00	€ 57.954,00
Bezuinigingstaakstelling 2021	€ -	€ -92.160,00
Kickstart Coronaproof maken Museum	€ 64.694,10	€ 35.708,00
Totaal	€ 2.389.458,79	€ 2.360.444,00

Museum Helmond is een onderdeel van de gemeente Helmond.
Indien nodig draagt de gemeente een nadelig saldo.